

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Dava

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 878
Vineri 23 dec.
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Roadele primei etape

În zilele școlare, până ieri vibrând de însușirea milioanelor de copii și tineri, s-a asternut liniștea. Au rămas aici doar profesorii care, o dată cu pregătirea activilor de vacanță, încheie bilanțul muncii comune din prima și cea mai lungă etapă a anului școlar. Din științele primite la redacție, cei mai mulți înregistrează în acest bilanț valori ridicate.

La Liceul „Nicolae Bălcescu” din Pitești (director tov. N. Mitulescu) se constată un spor de calitate în munca tuturor profesorilor. În mod deosebit a crescut numărul descoperirilor cu rezultate foarte bune. Asemenea rezultate au obținut, de pildă, profesorii Dumitru Mihalășcu și Eduard Mincian la matematică, George Aman la limba română, Tudor Popescu la limba latină. Cu mențiunea „foarte bine” au încheiat primul trimestru clasele a XI-a „I”, a XI-a „Z”, a IX-a „B”, care înregistrează un număr mare de elevi cu cunoștințe bogate.

Primul trimestru a însemnat la Liceul „N. Bălcescu” din Pitești și începutul unor cercetări despre modul cum se reflectă personalitatea profesorului în procesul de învățămînt. S-au creat, așadar, premise serioase pentru succesul muncii întregului an școlar.

Liceul „I. L. Caragiale” din Ploiești (directoare prof. emerită Aspasia Vasiliu) încheie de asemenea bilanțul primului trimestru cu rezultate frumoase. Printre alte realizări demne de remarcă, aici primul trimestru a adus și înfăptuirea unor strădăni ale elevilor și profesorilor ce doreau să editeze o revistă școlară. De curând a apărut numărul I al acestei reviste, sugestiv intitulată „Primii pași”. Realizată cu mijloace proprii, în condiții grafice izbitute, cu ilustrații de gust, revista, care se adresează elevilor liceului, publică producții literare ale acestora, rubrici de știință și artă, cronici ale diferitelor laturi din activitatea școlară, polarizând în direcții pozitive interesele cititorilor ei.

Școlile din Cluj s-au caracterizat în acest trimestru printr-o atmosferă de intense preocupări pe linia cercetărilor științifice. Profesorii Matei Augustin de la Liceul nr. 4, Margareta Boer de la Liceul nr. 3 și Ion Stoian de la Liceul nr. 9 au experimentat predarea matematicii potrivit metodei învățămîntului programat. Elevii cu care s-a organizat experimentul și-au dezvoltat deprinderile de calcul și raționamentul matematic, dovedesc un interes deosebit pentru problemele de ordin teoretic ale disciplinelor matematice.

Realizări deosebite pe linia modernizării învățămîntului s-au obținut și la Liceul „Mihai Viteazul” din Turda, unde s-a instalat de curând o modernă sală de curs, dotată cu aparatură audio-vizuală complexă. Sala poate fi folosită de 40 de elevi, instalată fiecare într-o cabină dotată cu microfon, receptor și semnalizator. Începînd de la proiectie și pînă la aparatele de proiectie, tot ce se află în această sală funcționează în mod automat. La masa de comandă a profesorului sînt instalate două magnetofoane, un picup și un amplificator cu mai multe canale, care face posibilă transmiterea unor semnale simultane. Laboratorul dispune, de asemenea, de un aparat modern de proiectie, sincronizat cu un magnetofon la care se imprimă explicațiile necesare.

Parcă așteptînd ea însăși vacanța, iarna s-a grăbit să aștearnă peste întreaga țară veșmint de nea înainte de a o prinde din urmă ultimul sunet de clopoșel al trimestrului întâi.

Deschizătorii de pîrtie în bucuriile vacanței aflată la înflăcărarea anului vechi cu anul nou sint gata să se avînte în întrecere.

Analiza trimestrială a activității școlare

Ne aflăm la sfîrșitul primului trimestru, moment în care dintr-o necesitate obiectivă, orice colectiv profesoral efectuează analiza obișnuită la încheierea fiecăreia din etapele anului școlar. Este vorba de o analiză care, avînd înfruntat un caracter de apreciere finală, trebuie să constituie în același timp, o premisă a desfășurării activității în trimestrul următor, în condiții și cu rezultate superioare.

Concluziile la care ajungem în analiza trimestrială finală se află în relație cu și decurg în mare măsură din analiza curentă a lecțiilor, a activităților în afara de clasă și de școală, a muncii dirigintilor, a muncii metodice etc. Ele se bazează pe datele adunate de membrii colectivului didactic în tot decursul activității lor din timpul trimestrului, ca și pe concluziile parțiale stabilite de conducerea școlii ca urmare a asistării la lecții, a sondajelor orale și scrise, a chestionarelor și convorbirilor organizate, a studierii documentelor școlare etc. Dacă însă în analiza curentă avem în vedere fenomene particulare, adeseori întâmplătoare, legate de o lecție, de o experiență etc., în analiza trimestrială accentul trebuie să cadă pe delimitarea aspectelor tipice, generale. De asemenea, în analiza trimestrială, spre deosebire de cea curentă, care are un caracter individual mai pronunțat, accentul cade pe cercetarea activităților în colective de muncă.

Analiza trimestrială poate și tre-

buie să conțină nu numai date statistice ci și, mai ales, judecări de valoare. În ce sens orientăm aceste date și judecări, care să fie criteriul ordonării lor, ce instrument de ierarhizare ne poate sluji pentru a determina eficiența analizei, eficiența concretizată, în ultimă instanță, în situația la un nivel mai ridicat a activității ulterioare?

De obicei, în analizele finale ocupă un spațiu important notele și mediile, ca unul din mijloacele care oferă o oglindă cantitativă aproximativ fidelă a produsului muncii didactice. Sint importante, firește, și acestea trebuie luate în considerare, în mod științific, și ele — și vom arăta cum se impune să fie, după părerea noastră, această luare în considerare. Pe primul plan trebuie să stea însă analiza concepției după care s-a organizat munca întregului colectiv didactic și a fiecăreia din membrii lui în cursul primului trimestru, ca și a modului cum s-a realizat în practică, în viață, această concepție. Așadar — cum au fost asigurate factorii de mediu, psihologici și igienico-sanitari, cum s-au desfășurat lecțiile în funcție de coordonatele majore ale procesului de învățămînt: structura, cunoștințele în jurul unor idei sau teorii fundamentale, selecția și introducerea cunoștințelor în sisteme logice, pentru a forma elevilor deprinderea de a acumula, prelucra și demonstra individual

cunoștințele, dezvoltarea capacităților creatoare ale elevilor etc. Pe primul plan trebuie să se situeze, desigur, și analiza rezultatelor în domeniul formării morale a elevilor, al dezvoltării trăsăturilor pozitive de caracter, a emoțiilor și sentimentelor superioare, ca și în domeniul educației lor estetice și fizice. Deci materialul faptic, datele cu care va opera analiza de la sfîrșitul trimestrului vor fi subordonate unor criterii care să aibă

în vedere realizarea acestor cerințe. Privit prin prisma lor, materialul faptic va sluji profesorilor să delimiteze științific stadiul în care se află întreaga lor activitate, laturile ei lacunare și soluțiile pla-

Prof. T. TEODORESCU
I.P.C.D. București

(Continuare în pag. a 4-a)

Dezbaterile din cercurile pedagogice

Se manifestă în majoritatea școlilor țării, printre tendințele cu deosebite rezultate pozitive în domeniul învățămîntului, preocuparea crescîndă a cadrelor didactice pentru rezolvarea științifică a celor mai actuale probleme ale construcției și educației, interesul pentru introducerea noului în munca didactică. Această preocupare, răspinzînd unor înalte comandamente sociale, este înlesnită și stimulată, pe plan local, de cercurile pedagogice ale învățătorilor și profesorilor, chemată însă și destule cercuri care și-au propus să discute probleme ultraconcrete cum ar fi mult bătătorita metodică a lecțiilor de recapitulare sau aspectele „clasic” ale notării, laturii minore ale muncii independente a elevilor etc. Se impune ca acestea să-și revizuiască tematicile, orientîndu-se și ele spre problemele esențiale ale învățămîntului.

Fiind o condiție de mare însemnătate, tematica — oricît de bună — nu asigură însă, prin ea însăși, succesul activității în cerc. Hotărîtor este modul cum se realizează dezbaterile temelor, cum se desfășoară această dezbateri.

Este binecunoscut faptul că adesea se prezentau în cercuri repetate în care se formulau teze generale, fără nici o corepondență cu situația concretă, că nu o dată autorii lor utilizau o bibliografie depășită sau insuficientă, citate necretute prin filtrul părerilor proprii, date statis-

trice neinterpretate calitativ etc. Se impune ca printr-un acord deosebit de înaltă calitate de acest fel ele să fie înălțurate. Cei ce alcătuiesc materialele care urmează să fie prezentate în cercuri pot dobîndi o orientare privind elaborarea acestora prin studierea unor lucrări pe această temă apărute în presa pedagogică, a unor broșuri și materiale de îndrumare elaborate de I.P.C.D. etc.

Ridicarea pe o treaptă superioară a activității cercurilor pedagogice impune cu necesitate trecerea de la difuzarea experienței cadrelor didactice în mod simplist, descriptiv, la studierea și generalizarea de pe poziții științifice a acestei experiențe la deontarea ei de elementele sale episodice, accidentale la descoperirea legităților care o fundamentează. Cercurile pedagogice sint chemate să determine o schimbare de atitudine a fiecărui învățător și profesor față de propria lui muncă, orientîndu-l s-o considere material de cercetare și totodată, sub aspectul ei calitativ, ca mijloc de verificare a unor ipoteze. Înregistrarea faptelor de observație și mai ales interpretarea lor trebuie realizate după criteriul științific, care să asigure transcrierea obiectivă a realității.

Prof. ROMEO DĂSCĂLESCU
secretar științific
al Institutului de științe pedagogice
(Continuare în pag. a 4-a)

Carnet de note

Ieri, cînd au luat vacanță, elevii au primit și notele pe trimestrul I. Prin calificative diferite care sînt rezultatul unor simple operații de adunare și împărțire, profesorii au evaluat ceea ce au cîștigat copiii în cunoștințe și deprinderi.

Am putea să atribuim și profesorilor note pentru chipul în care se achită de obligațiile lor? Fără creion roșu, fără catalog și fără... aritmetică, să încercăm.

Evident, a vorbi despre notele profesorilor e doar o figură de stil. Nu este însă mai puțin adevărat că eforturile, conștiinciozitatea sau lipsa ei nu rămîn neconsemnate.

Fiindcă am început să vorbim despre medii și note, să ne oprim mai întîi la ele. Să rîdăm la înfîptuirea, un catalog. De exemplu, catalogul clasei a VII-a „D” de la Școala generală nr. 156 din București. Primul obiect — limba și literatura română, unul dintre obiectele cu cele mai multe ore pe săptămînă și deci, firesc, și cu cel mai mare număr de note. Notele, în general în număr de trei sau patru, au o anumită periodicitate din care rezultă că profesora a verificat cunoștințele elevilor la intervale de timp aproximativ regulate. Elevul Andrei Mircea a fost notat la 7 octombrie, la 30 noiembrie și la 19 decembrie. Colegul lui Munteanu Ion la 21 octombrie, 4 noiembrie, 16 decembrie și 19 decembrie. Coman Nicolae — la 21 octombrie, 21 noiembrie și 19 decembrie. Notele date la 19 decembrie, care se repetă la toți elevii, reprezintă probabil un extemporale de ultimă oră. În general se pare că tov. Borza, a acordat grijă cuvenită notării ritmice. Mediile alcătuite de ea vor putea reprezenta, deci o apreciere

reală a cunoștințelor elevilor.

Dar să mergem mai departe și să ne oprim la chimie. Profesora Gherghina Puiu, directoarea școlii, ne informează că aici apar unele „dificultăți”.

— În ce constau dificultățile?

Directoarea deschide caietul de asistențe și ne prezintă o situație cel puțin ciudată.

— Pînă la data de 12 decembrie nici un elev nu avea mai mult de o notă. La aceeași dată au fost notați 12 elevi. Sase cu note de trei și patru, și sase cu nota cîntă. Și tot la aceeași dată 11 elevi nu aveau nici un fel de notă. Pe data de 19 decembrie apar numai opt elevi care nu aveau note înainte de 12 decembrie. Deci, între timp, trei elevi au primit note „retrospective”. Să trecem peste faptul „retrospectiv”, tot pînă la 19 decembrie, din 40 de elevi 34 au numai cîte o notă, 21 fiind de 3 și 4, și cei șase cu cîte două note au de asemenea note de 3 și 4. Constatăm însă o altă „minune”. Conform orarului, lecțiile de chimie au loc luni și vineri. Dar eleva Vasile Marinela primește un 2 în ziua de sîmbătă, 12 noiembrie, iar Gheorghe Ștefănescu un 3 joi, 24 noiembrie, zi în care alți doi colegi ai lui încașează cîte un patru.

Ne întrebăm cam cum apreciază elevii corectitudinea profesorului în atare condiții? Și ne mai întrebăm cît de juste sînt mediile încheiate pe o astfel de bază? Și ce medii ar merita profesorul care manifestă atîta hai să-i spunem cu indulgență, superficialitate? — pentru că, de fapt, e ceva mai grav.

O acțiune caracteristică pentru munca didactică

O. BUZESCU

(Continuare în pag. a 4-a)

În acest număr :

Activitatea cu pionierii — Căi de dezvoltare a interesului pentru învățatură (pag. 2)

Vechi școli țirgoviștene (pag. 2)

Multiplele valențe ale timpului liber (pag. 3)

În zilele vacanței de iarnă (pag. 4)

Căi de dezvoltare a interesului pentru învățatură

Unul din obiectivele principale ale Organizației pionierilor este acela de a stimula preocuparea elevilor pentru învățatură. Aplicând în viața prețioase îndrumări formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în cuvântarea rostită la Consfătuirea de constituire a Consiliului Național al Organizației Pionierilor și președerile cuprinse în noile acte statutare ale mișcării pionierilor, comandanții de unități și de detașamente se străduiesc să educe la pionieri, prin forme specifice, adecvate vârstei și înțelegerii lor, dragostea față de carte, dorința de a-și însuși cât mai multe și mai temeinice cunoștințe, interesul pentru studiu, pentru știință și tehnică, și deprind să fie perseverenți, sigurîncoși.

Despre activitățile care s-au inițiat în acest scop în cursul primului trimestru am discutat cu câțiva comandanți ai detașamentelor de pionieri de la Școala generală nr. 128 din Capitală.

Acțiuni care poartă pecetea virstei copiilor

De la începutul discuției noastre a fost subliniat faptul că, purtând pecetea virstei copiilor (fiecare acțiune organizată în cadrul detașamentelor este fundamentată în același timp pe principiile pedagogiei științifice, răspunde unor cerințe impuse de procesul de învățămînt.

— Se știe că la virsta pionieratului — ne-a spus tovarășul SPIRIDON ANTIPIA — copiii nu au încă formată o înțelegere clară a învățării, nu sînt suficienți de conștienți pentru ce trebuie să învețe. De la pionierul din clasa a III-a și pînă la cel din clasa a VII-a răspunsurile la această întrebare diferă. De aceea se impune ca noi, comandanții de detașamente, să completăm activitatea dusă pe această linie în școală, lămurind copiii sensul, semnificația îndatoririlor lor de a învăța.

Desori le spunem pionierilor că învățatura constituie pentru ei o datorie patriotică. Rostite într-o ocazie sau alta, aceste cuvinte au ecou în sufletele pionierilor numai dacă le explicăm în așa fel încît să înțeleagă ce înseamnă datoria patriotică, care este conținutul acestei noțiuni. Cred că aceste lucruri tre-

buie lămurite încă din primul an de pionierat — firește la nivelul înțelegerii unui școlar de clasa a III-a — și continuate apoi, gradat, în fiecare an.

La detașamentul clasei a V-a, unde sînt comandanți, tîind seama de specificul acestei clase, de condițiile noi de învățatură pe care le implică ea, m-am preocupat în mod deosebit de această problemă încă de la începutul anului școlar. În trimestrul I am discutat adesea cu pionierii despre necesitatea de a învăța în mod ritmic, de a nu sări nici o lecție, nici o temă. N-au fost discuții dușe „în general”, ci comentarii pe marginea unor situații, a unor fapte concrete din viața clasei. Pe lângă aceasta am organizat și două acțiuni speciale — un simpozion cu tema „A fi pionier înseamnă a fi fruntas la învățatură” și o discuție despre necesitatea de a nu neglija nici un obiect.

Largile posibilități ale muncii pionierești

— Sînt întru totul de acord cu colegul meu — a continuat profesoara R. GRUJA — că Organizația pionierilor, prin posibilitățile largi pe care le are, poate da acestora un aju-

tor foarte prețios în ridicarea nivelului la învățatură. Pe mine m-a preocupat în mod deosebit stimularea interesului față de studiul matematicii și fizicii care, după cum am putut observa, par unor elevi foarte grele. Și ca profesor și în calitate de comandant am căutat pe toate căile să le dezvoltăm frumusețea acestor obiecte, să-i fac să le îndrăgească.

Bunăoară, sînt în detașamentul nostru pionieri care nu manifestă interes pentru fizică, dar în schimb sînt pasionați pentru construcția modelelor de avioane. I-am antrenat la o astfel de activitate, dar le-am explicat că nu vor putea construi avioane fără cunoașterea și aplicarea unor legi ale fizicii.

Treptat au început să descopere marile satisfacții pe care le aduce învingerea dificultăților înfrîinate în studiu. Or, aceasta alimentează și spreosește interesul lor față de învățatură independent de mobilul inițial — construcția modelelor de avioane. O cale asemănătoare am folosit și în ceea ce privește matematica. Am organizat, bunăoară, un concurs „Cine știe câștigă” pe teme de matematică, o întrecere de calcule rapide, un simpozion cu tema „Din istoria matematicii românești”.

Sprîjin eficient consolidării și îmbogățirii cunoștințelor

— Cît despre mine — a arătat tovarășa CORNELIA BARTOC — m-am concentrat, într-o primă etapă, asupra dezvoltării interesului pentru geografie și științe naturale. Sînt comandant de detașament la clasa a VI-a „D”, unde elevii învață geografia continentelor. Sînt multe lucruri de memorat aici, multe cunoștințe noi. Știu că

Ceasuri pline de farmec în tovărășia cîrților preferate

la această virstă copiilor le place să călătorească, pe aripile imaginației lor, peste mări și oceane, prin hățisurile pădurilor tropicale, prin împărăția albă a ghețarilor. De aceea am inițiat cu detașamentul două călătorii imaginare — una de la Oceanul Pacific la Oceanul Atlantic, alta prin Africa. Am fost mirată de bogăția și varietatea de cunoștințe dovedite de pionieri. De asemenea, am vizionat cu ei o serie de filme documentare despre diverse țări sau regiuni ale globului.

În ceea ce privește zoologia — tîind seama că este un obiect nou — am inițiat o serie de vizite la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa” și la Grădina zoologică.

Tov. ELIZA OTOBICU, comandant al detașamentului de pionieri din clasa a VI-a „E” și-a îndreptat activitatea cu pionierii, în primul trimestru, în special spre dezvoltarea deprinderilor de studiu sistematic, învățîndu-i să fie perseverenți și harnici, dezvoltîndu-le deprinderile dobîndite în școală.

— Am apelat, cum era și firesc, la alte forme decît cele folosite în procesul de învățămînt — ne-a spus tov. OTOBICU De pildă, pentru a consolida deprinderile de exprimare corectă, frumoasă, am orga-

nizat în acest trimestru câteva acțiuni care i-au arătat în mod deosebit și care, după cît consider, și-au atins scopul. Printre ele amintesc sezoana literară în care pionierii au prezentat scurte povestiri, poezii și ghicitori, ca și „jurnalul de călătorie” în care pionierii au descris, pe baza materialului studiat, o regiune a țării. Am organizat de curînd o acțiune care a contribuit mai ales la dezvoltarea gîndirii și a imaginației pionierilor. Eu le-am istorisit începutul unei întîmplări și ei au trebuit să o continue. Fiecare a căutat să găsească fapte, situații care să dezo-

volte în mod logic și interesant firul povestirii.

— S-au dovedit rodnice — a continuat tov. ALEXANDRINA ENACHE, comandanta unității de pionieri de la Școala generală nr. 128 — și concursurile cu tema „Recunoașteți autorul”. Pionierii le-au fost prezentate fragmente din diverse opere literare cîntite anterior de ei, cerîndu-li-se să numească autorul și opera și să continue oral povestirea.

Asemenea acțiuni au fost organizate și pentru detașamentele din clasele mici. Bineînțeles, însă că în desfășurarea lor s-a tînut seama de particularitățile pionierilor în vîrstă de 9-10 ani. De aceea, cînd s-au organizat, bunăoară, dimineți de basm, poveștile au fost imbricate cu scurte dramatizări, cu proiectii, cu audiiții la picup sau magnetofon etc. În felul acesta au fost mai atractive, pionierii le-au ascultat cu mai mult interes.

În discuția noastră au fost trecute în revistă și alte acțiuni care au avut drept scop educarea pionierilor în spiritul dragostei față de învățatură, al interesului față de studierea unor obiecte, consolidarea unor deprinderi etc. Așa cum au subliniat comandanții participanți la discuție, toate aceste acțiuni au dus, prin specificul lor, și la mai bună înțelegere a unor noțiuni predate în școală, la fixarea cunoștințelor, la îmbogățirea lor. Eficiența acțiunilor organizate, rezultatele acestora se manifestă în notele bune și foarte bune cu care majoritatea pionierilor și școlarii, încheie acest trimestru, în interesul tot mai sporit pe care îl manifestă pentru învățatură, în dorința lor de a ști cît mai multe.

M. ROBEA

Vechi școli țirgoviștene

În istoria învățămîntului din Țara Românească, orașul Țirgoviște se impune încă din prima jumătate a secolului al XVII-lea ca un important centru de cultură, avînd școli asemănătoare celor din Europa centrală și apuseană.

Interese economice și politice, precum și dezvoltarea relațiilor cu țările apusene au dus la înființarea unei școli în care tinerii să învețe limba latină fără a mai fi nevoiți să plece în acest scop peste hotare. S-a deschis ca urmare la Țirgoviște în toamna anului 1646 așezămîntul „Școla greca e latina”. Documentele menționează că în acea vreme postelnicul C. Cantacuzino adusese ca profesor pentru fiii săi Șerban și Drăghici pe învățatul Pantelimon Ligaridi, care a fost mai apoi profesor la această școală.

Existența ei între anii 1646-1651 este dovedită de unele scrisori și rapoarte trimise către instituția „De Propaganda Fide”. Astfel, într-o scrisoare din 1649, P. Ligaridi menționează că, sosind la Țirgoviște (în 1646), a făcut școală de limba greacă și latină. Un raport din 1648 al lui P. Diodot, arhiepiscop catolic la Sofia, subliniază că acesta a găsit la Țirgoviște pe P. Ligaridi, „che tenera la schola greca e latina”. Într-o scrisoare din 12 august 1650, P. Ligaridi arată că de „quattro anni m'affaticai insegnando a duodeci giovani Rhetorica e Logica in lingua greca e latina” — de patru ani m-am trudit învățînd pe 12 tineri retorica și logica în limba greacă și latină. În sfîrșit, Daniil Panonianul, cel care a tradus din elină în românește, la 1652, „Îndreptarea legii” menționează în prefața acestei cărți că a învățat „gramatica și sintaxisul” la Ignatie Petriți și P. Ligaridi, „dascăli desăvirșii”.

Documentele menționate mai sus arată că „Școla greca e latina” de la Țirgoviște era organizată după modelul colegiilor apusene, cu ani de studii de gramatică, retorică și logică. Spre deosebire de celelalte colegii, aici se punea accent și pe cultura greacă.

În afară de Pantelimon Ligaridi, școala a avut profesor pe Ignatie Petriți, originar, ca și el, de la Hioș. Luînd de bază afirmația lui P. Ligaridi — din scrisoarea de la 12 august 1650 — că preda retorica și logica, s-ar putea presupune că învățaturile gramaticii erau predate de Ignatie Petriți. În orice caz, înainte de a fi trecut la această lucrare ca „a fi nicașilor mei učenici întru învățatura gramaticii”¹, Reșea că el a fost profesor în perioada de după 1643, cînd își desfășoară activitatea aici. Staicu a predat gramatica slavonă după ediția din 1619 a gramaticii lui Smotrițki, iar pentru limba română alcătuiseră un text paralel de gramatică slavonă-română, considerat ca cea mai veche încercare de gramatică românească.

Activitatea depusă de acest dascăl și de alții asemenea lui pentru alcătuirea de lexicoane și gramatici a contribuit la dezvoltarea unui învățămînt în limba română.

GH. PIRNUTĂ și I. LUPU-RULETU

¹ Diplomatarium Italicum, Roma II p. 396 (vezi și V. Papacostea — „Originele învățămîntului superior”. Studii 1960 nr. 5).

² P. P. Panatescu — L'influence de l'oeuvre de Pierre Mogila archevêque de Kiev dans les Principautés roumaines, Paris, 1926, p. 40.

³ Biblioteca Academiei ms. 312, f. 217.

Topica și logica în analiza gramaticală

Rîndurile de față au la bază divergența de opinii iscată, la o școală din Capitală, cu ocazia unei analize gramaticale în jurul predicatului nominal. Despre ce este vorba?

În manualul de limba română pentru clasa a III-a (ediția 1956), p. 226, se dă un text intitulat „Stegarul”, în care elevii trebuie să sublinieze (cu două linii) predicatul. Discuțiile și soluțiile diferite au plecat de la propoziția „Fructul stejarului este ghinda”. O învățătoare a demonstrat copiilor că predicatul (nominal) este **este ghinda**, iar subiectul — **fructul**. Ceilalți învățători au analizat invers; predicatul — **este fructul**, iar subiectul — **ghinda**, motivînd că „logic” „ghinda este fruct” și că în plus ordinea cuvintelor poate fi inversată, ceea ce ar fi și mai plauzibil: „Ghinda este fructul stejarului”. Cine a avut dreptate, sau, mai bine-zis, cine a dat o soluție corectă elevilor? Dar să amînăm răspunsul imediat.

Realitatea lingvistică oferă — trebuie să recunoaștem — o mare varietate de relații în cadrul analizei gramaticale (relații de coordonare, de subordonare, de dependență de dominare etc.) între elementele lingvistice. Analiza gramaticală ne dovedește că toate relațiile sînt mai mult sau mai puțin complexe. Dintre ele, se pare că cea mai complexă este cea de subordonare. Toate relațiile sînt logico-matematice și pentru toate trebuie să avem în vedere situația lor contextuală.

Cînd spunem „părți principale”, ne gîndim imediat că între subiect și predicat există o relație de egalitate. Sînd că relația de egalitate este o relație de echivalență, n-a fost greu ca, pe cale logică (nu gramaticală) să se ajungă, în

analiza gramaticală, la o relație inversă față de conversiunea (conversă). Asemenea structuri sintactice echivalente prin inversiune există, de exemplu, prin schimbarea diatezei active cu cea pasivă: **x anunță pe y = y este anunțat de x**, sau, în cazul gradelor de comparație: **nu e mai puțin vinovat x decît y**, ceea ce înseamnă că **x și y sînt la fel de vinovați**, „egalitate” după cum **x nu e tot așa de vinovat ca y** poate însemna „inferioritate” sau, în funcție de context, superioritate” etc.

Esențial ni se pare a stabili legăturile logice de care ascultă categoriile gramaticale în interacțiunea lor reciprocă, căci, operînd cu categorii gramaticale, operăm. În fapt, cu unități care au un anumit conținut. Așa se și explică de ce părțile de vorbire se definesc desori prin cele două funcții ale lor: funcția lexicală (sau semantică) și funcția sintactică. De exemplu, un substantiv se caracterizează nu numai prin faptul că desemnează un obiect, ci și prin aceea că îndeplinește o anumită funcție (de subiect, nume predicativ, atribut, complement etc.), verbul arată o acțiune, o stare, dar poate fi predicat, complement, atribut (și chiar subiect) etc. Deci între funcția semantică și funcția sintactică nu se poate stabili o corespondență riguroasă. Funcția sintactică a părții de vorbire este un corolar al funcției lexicale, în care criteriul morfologic este implicat, deoarece se ține seama de structura morfologică a cuvîntului. De exemplu, cînd zicem „el e (a) plecat în oraș” se înțelege „este absent, lipsese”, dar „el a fost plecat în oraș” înseamnă „e prezent” etc.

Aceste considerații teoretice ne arată că funcția părții de vorbire

este determinată de situația lor contextuală. Ca să revenim la relația subiect-predicativ, vom spune că topica, conținutul și unora acestor sint determinate. În propozițiile „Eu sînt acesta” și „Acesta sînt eu”, subiecte sînt pronumele care preced verbul copulativ, iar nume predicative, cele așezate după copulă. Cînd numele predicativ este așezat înaintea copulei îl poate fi recunoscut și deosebit de subiect prin aceea că poartă accentul propoziției, că trebuie rostit pe un ton mai ridicat. Astfel, dacă inversăm ordinea cuvintelor din propoziția „Prietenul lui era pădurarul” (în care prietenul este subiect) și începem cu numele predicativ: „Pădurarul era prietenul lui”, trebuie să accentuăm în mod deosebit cuvîntul **pădurarul**, pentru ca nu cumva el (pădurarul) să fie înțeles ca subiect (prin lipsa intonației).

Implicațiile logice ale numelui predicativ se sprijină pe conținutul acestuia. După cum se știe, numele predicativ are două funcții: **de calificare**, prin care atribuie subiectului o notă, o însușire, o caracteristică, sau îl încadrează (logic) într-o noțiune supraordonată (într-o clasă care creează) de identificare, cînd exprimă o noțiune singulară a cărei sferă logică se suprapune sferei subiectului. Ca indici gramaticali, substantivul nume predicativ de identificare apare articulat cu articol hotărît, iar ca nume predicativ de calificare, substantivul apare nearticulat sau articulat cu articol nehotărît (în nominativ, genitiv, acuzativ cu prepoziție). Cînd zicem bunăoară: „Pupăza era ceasornicul satului” (Creangă), numele predicativ **ceasornicul** este de calificare; prin conversiune: „Ceasornicul sa-

tului era pupăza”, unde **ceasornicul** este subiect, iar **pupăza** a devenit nume predicativ de identificare. Tot astfel: „Popescu este stăpînul casei” (stăpînul — nume predicativ de calificare); „Stăpînul casei este Popescu” (Popescu = nume predicativ de identificare), sau chiar în cazul subordonatelor predicative: „Lucrul cel mai bun e să înveți regulat”, dar „Să înveți regulat e lucrul cel mai bun” (în care „să înveți regulat” este subordonat predicativ în prima propoziție, dar subordonat subiectiv în a doua).

Și acum, ca să revenim la exemplul nostru de la început, pentru care eram datori cu un răspuns, vom spune că, în formularea din manual „Fructul stejarului este ghinda”, predicatul nominal de identificare e **este ghinda** (substantivul apare articulat cu articol hotărît și, logic, exprimă o noțiune singulară a cărei sferă logică se suprapune sferei subiectului). Prin conversiune: „Ghinda este fructul stejarului”, predicatul nominal e **este fructul**, numele predicativ tribuit este de calificare, fiindcă fructul subiectului o caracteristică, îl încadrează într-o noțiune supraordonată. Topica, logica, conținutul sînt aici decisive, ca și în celele gramaticale (articolul hotărît). Intervenția accentului (sau a intonației) este un factor de stilistică, de redare afectivă a unui text, ceea ce, în speță, nu era cazul. Demonstrația era inoperantă.

Modul de prezentare a problemei în articolul de față are în vedere, se înțelege, numai informarea profesorilor.

GH. POALELUNGI
Facultatea de limbă și literatură română, Universitatea București

MULTIPLELE VALENTE ALE TIMPULUI LIBER

înainte. Dar mereu eram adunați, alinați, mustruți. Alteori eram convocati la cîte o reuniune... obligatorie. Această obligatorietate ne deranja foarte mult, și apoi, de cele mai multe ori se prezentau conferințe uscate, neinteresante. S-a vorbit la un moment dat în școală despre o excursie la munte în vacanța de iarnă. Eu însă năuseam schiurile pe dealul Cotroceniilor, dar aș fi sosit imediat atele din pămint... N-a fost nevoie, fiindcă excursia s-a amînat. În vară mi s-a promis o excursie în Delta Dunării. Eram entuziasmat de această idee, dar... s-a amînat și excursia aceasta. Am dat aceste exemple pentru că, după părerea mea, lipsa de interes a adolescenților față de unele acțiuni inițiate de școală se datorează felului cum se desfășoară ele.

— Liceul „Nicolae Bălcescu” din București are o bogată experiență în organizarea timpului liber al elevilor — ne arată prof. VIRGIL IONESCU, secretarul comitetului U.T.C. din acest liceu. Școala și organizația U.T.C. au făcut mult în această privință. Există cercuri pe materii foarte bine organizate și cu rezultate valoroase, s-au organizat câteva excursii reușite, elevii participă cu plăcere la diferitele competiții și concursuri sportive și artistice care au loc în școală.

Nu prea au succes, însă, reuniunile dansante, deși dansul este foarte îndrăgit de elevi. La reuniunile organizate în școală, cu fapt, nu are cine o pregăti. În puține cazuri profesorii de muzică cunosc instrumentele muzicale. Același problemă se ridică și pentru profesorii de educație fizică. Pentru învățarea citorva pași de dans, sau de joc popular profesorii noștri de educație fizică trebuie să meargă la Palatul pionierilor.

— Ar trebui — a continuat ideea prof. FLORICA CALANGIU — ca reuniunile școlare să constituie niste momente deosebite, pe care elevii să le aștepte cu emoție. Să nu lipsească așa cum se întâmplă acum, momentele distractive, surprizele. Și să facem astfel ca prezența noastră în mijlocul adolescenților să nu-i stingherască.

Vorbim despre eșecul pe care îl au unele activități organizate de școală, conf. univ. TAMARA DOBRIN spunea: — Preferința elevilor pentru dans este o preferință firească, este a vârstei lor. N-ar fi rău să existe în școli cercuri de dans. Școala îl poate învăța pe elev să cunoască adevărată frumusețe a dansului, să-l înțeleagă. Acum, destul de mulți adolescenți cred că totul e a dansa — oricum, după orice fel de muzică — și nu-și dau seama că și aici se impune gust, discernămint, selecție. Se fac multe ore de muzică în școală, dar elevii au un contact cu totul inadmisibil cu valorile muzicii universale și naționale. Lipsesc din școli colecții de plăci de valoare, iar dacă există nu sînt folosite creator. Lipsiți adesea de o autentică educație muzicală, elevii nu pot alege nici cînd e vorba de muzică ușoară, de dans.

Cînd se organizează o acțiune, o distracție, trebuie să se creeze o atmosferă optimistă, tonică, plină de haz, de umor. Or, în această privință ne situăm uneori pe o poziție veche, conservatoare. În general în organizarea timpului liber se cere mai multă varietate. Unii pedagogi restrîng distracția la un număr extrem de mic de activități: film, serbare școlară, jocuri sportive — și cam atât. Trebuie să le oferim elevilor distracții variate, organizate cu vervă și ingeniozitate. Ne plîngem deseori că adolescenții nu știu să se distreze. Să-i învățăm noi acest lucru. Dar nu după tiparele vechi, care au fost poate bune la vremea noastră, ci în conformitate cu modul lor de a vedea și simți, ajutîndu-i să se dezvolte pe direcții pozitive. Cred că este necesar ca școlile, organizațiile U.T.C. să studieze cu mai multă atenție preferințele adolescentilor, pentru ca apoi, pornind de la aceste preferințe și orientîndu-le cu simț pedagogic, să le ofere ceea ce le place și este, în același timp, bun și necesar.

Cei care au răspuns la întrebările noastre nu și-au propus, desigur, să epuizeze toate implicațiile pe care le cuprind ele — lucru de altfel cu neputință de realizat în cadrul unei anchete. Ei au subliniat însă, în mod unanim, o concluzie importantă: avem un tîneret cu un nivel de interese și cunoștințe foarte ridicat, care țînd seama de particularitățile noastre naționale, este deosebit de sensibil, de receptiv la toate frumusețile care-l înconjoară. Să-i oferim distracții pe măsura acestor calități.

— Cînd eram în liceu am fost de oțteva ori cu școala la muzee sau la expoziții — își amîntește SERBAN CANTACUZINO. Mereu se întîmpla ca unii dintre noi ori să rămînem în urmă în fața unor piese care ne interesau mai mult, ori, dimpotrivă, să pornim repede

Toate dicționarele consemnează unanim: a te distra înseamnă a-ți petrece timpul în mod agreabil. Fiecare om — și cu atât mai mult tinerii — caută să-și organizeze timpul liber pe măsura preferințelor lui. În procesul muncii, al studiului există necesitatea psihică și fizică a unui repaus, a unei distracții. Și această necesitate nu poate fi ignorată.

— Distracția este o latură a activității omenestii creatoare — ne-a spus conf. univ. TAMARA DOBRIN. La omul matur, modul cum își petrece timpul liber este o parte componentă a personalității lui, care îl definește, ogîndind existența unei trebuințe, a unui interes pentru ceva. La adolescenți, aflați încă în perioada de formație, există o mare nestabilitate a intereselor, o lipsă de adîncime și de motivație temeinică care să stea la baza distracției. Apare deci, cu necesitate, nevoia orientării tineretului și în această direcție.

— Modul de a se distra al unui individ nu poate fi acceptat în una-nimitate de restul oamenilor — arată FLORIN GHEORGHIU. Unora le place să danseze, altora să meargă la spectacole, unora să facă sport, altora să se dedice unor pasiuni sau să-și dezvolte anumite aptitudini. Și numai din această scurtă enumerare se poate vedea cât de largă este sfera termenului de distracție, cit de multiple sînt valențele ei.

Majoritatea participanților la ancheta noastră au reliefat că pentru toți este clară necesitatea activităților pe care le numim, în mod obișnuit, distracții. Problema esențială este însă cum se valorifică potențele educative ale distracției, modul în care sînt folosite multiplele ei forme, astfel încît să nu constituie numai un divertisment, ci și un important mijloc de îmbogățire spirituală. Or, așa cum s-a vădit, școala, profesorii nu se ocupă încă suficient de această problemă.

De la divertisment la preocupare majoră

— Școala, organizația de tîneret pot și trebuie să canalizeze și să îndrume diversele inclinații ale elevilor spre distracții diferite — afirmă FLORIN GHEORGHIU. Ceea ce mi se pare absolut necesar este ca unii dascăli să renunțe la concepția rigidă care presupune ca tineretul se formează numai în procesul de învățămînt. Asemenea dascăli nu-și dau seama că unele activități care-i atrag la început pe tineri ca simple divertismente se pot transforma mai apoi în pasiuni, în preocupări majore.

— Pe mine, șahul a început să mă preocupe ca divertisment. Cu vremea el s-a transformat într-o mare pasiune. Alături de specialitatea mea — limba și literatura română — șahul este preocuparea principală, și-mi oferă mari satisfacții și bucurii. Dar, pentru a ajunge pe culmile măiestriei sportive, trebuie să-ți faci nu numai din distracție. Trebuie studiu serios, muncă perseverentă. Cu alte cuvinte, este vorba de ceva calitativ superior.

— Atunci cînd eram elev — a continuat actorul SERBAN CANTACUZINO — majoritatea timpului, cum era și firesc, am dedicat-o învățării. Fiecare clipă liberă o închinam însă teatrului. Încurajat de școală, de familie, iată că această distracție s-a transformat încet în pasiune și mai tîrziu în profesie.

— Uneori copiii se distrează sînd ore întregi în micul laborator pe care și l-au improvizat într-o cămăruță sau în podul casei, rezolvă complicate probleme de fizică sau matematică, își construiesc cu multă migală năstrușnice aparate mecanice sau electrice sau măturăsețe etc. VASILE GEORGESCU. Sînt distracții care le dau mari și autentice satisfacții. Socotesc că, alături de școală și de organizațiile U.T.C., noi, părinții, trebuie să încurajăm astfel de preocupări, să creăm acestui grăunte terenul fertil pentru ca el să germineze.

— Mi se pare — consideră conf. univ. TAMARA DOBRIN — că tinerii sînt încă puțin dezvoltați cercurile de creație tehnică, cercuri ce presupun o activitate constructivă, care permite tînrului să creeze, să imagineze, dîndu-i satisfacția unei realizări. Cred că nu se face încă totul nici pentru formarea gustului adolescenților pentru literatură. Se organizează puține acțiuni care să-i pună pe elevi în situația să interpreteze, să dezbătă liber o serie de probleme literare. Sînt iarăși mulți adolescenți cu interese pentru cunoașterea naturii pe care școala nu a găsit încă forme să le stimuleze, să le dezvolte. Excursiile — e drept multe la număr — nu sînt suficient de diversificate ca tematică. Trebuie să se țîna seama totuși că înclinațiile manifestate în timpul liber au un caracter individual.

Ce înseamnă a te distra? • Care sînt modalitățile care stau la dispoziția tineretului pentru a-și petrece în chipul cel mai plăcut și mai util timpul liber? • Ce ar trebui să se întreprindă în această direcție?

Ne răspund: conf. univ. TAMARA DOBRIN, proctor al Universității din București, prof. ANA COZMIȚĂ, directoarea Liceului nr. 27 — București, prof. FLORICA CALANGIU, prof. VIRGIL IONESCU, secretarul Comitetului U.T.C. de la Liceul „Nicolae Bălcescu”, VASILE GEORGESCU, părinte, FLORIN GHEORGHIU, mare maestru internațional de șah, ȘERBAN CANTACUZINO, actor la Teatrul „Ion Creangă”.

Unde se distrează adolescentul?

Bogăția vieții noastre culturale și artistice oferă adolescentului o gamă largă și variată de posibilități pentru a-și petrece timpul liber. Școala nu poate cuprinde, firește, toată această gamă. Sarcina ei este însă de a-i ajuta pe elevi ca din această varietate pe care o oferă viața să aleagă ceea ce este mai potrivit pentru ei, ceea ce corespunde vârstei lor, obiectivelor educației.

— Există la noi — spunea prof. ANA COZMIȚĂ — biblioteci și case de cultură ale tineretului, teatre și cinematografe, muzee și expoziții, stațiuni și săli de sport, avem o țară cu priveliști minunate și obiective turistice renumite. Sînt care toate aceste posibilități folosite suficient? Părerea mea este că nu. Să dau un exemplu. În programul casei de cultură a tineretului din raionul nostru o zi este destinată elevilor. Dar în acea zi sala este goală sau populată, în cel mai bun caz, de oameni vîrstnici. De ce? Pentru că nu toate acțiunile răspund sferelor de interes a elevilor.

— În trecut fie spus, de multe ori și tribunele stațiilor noastre în care joacă echipele școlare sînt goale, iar unele spectacole care se adresează adolescenților au puțini spectatori.

Adolescența cere multă inventivitate, multă fantezie, acțiuni pline de vervă, de optimism. Mă gîndesc că ar trebui să fie organizate la casele tineretului acțiuni cu un caracter mai permanent, speciale pentru elevi în care aceștia să aibă posibilitatea să se distreze. De fapt, dacă stăm să ne gîndim, adolescenții formează singura categorie de cetățeni care nu are cluburi destinate ei în mod special. Pionierii au palatul și casele lor, studenții casele de cultură studențești, tinerii au casele de cultură ale tineretului, aduții — cluburile, așezămintele culturale etc.

— În școli există o mare pasiune pentru spectacolul teatral — a afirmat actorul SERBAN CANTACUZINO. Am înțîmțat foarte mulți adolescenți care ar dori să joace teatru. Totuși, mișcarea teatrală din școli nu este suficient încurajată. Mă gîndesc că ar fi binevenite inițiativă unor teatre școlare în care elevii să fie și organizatori și actori: ei să selecteze repertoriul, să fie regizori, să facă scenografia și costumele. În multe locuri din țară săliile de festivități ale liceelor sînt adevărate săli de spectacole nevalorificate așa cum se cuvine. Pretutîndeni sînt profesori care i-ar ajuta cu drag și cu priecere pe elevi în această direcție. Apoi, printre regizori, scenografi și actori sînt mulți care s-ar dăruia cu pasiune acestei munci. S-ar crea, sint sigur, o bogată mișcare teatrală de tineret și, în felul a-

De ce eșuează unele acțiuni distractive... obligatorii?

— Cînd eram în liceu am fost de oțteva ori cu școala la muzee sau la expoziții — își amîntește SERBAN CANTACUZINO. Mereu se întîmpla ca unii dintre noi ori să rămînem în urmă în fața unor piese care ne interesau mai mult, ori, dimpotrivă, să pornim repede

Experiențe și păreri privind studiul limbilor străine

În general, în clasele V—VIII, dar și la clasele mai mari, lecțiile din programa pentru limba franceză se desfășoară în cîte trei ore, distribuite astfel: în prima oră se studiază partea iniția a textului (vocabular, lectură, conversație), în ora următoare — partea a doua a textului, iar în cea de-a treia — problemele de gramatică, fixate prin exercițiile oferite de manual. Analizînd rezultatele care se obțin pe această cale și consultînd unele materiale de specialitate, am ajuns la concluzia că modul de predare la care m-am referit mai sus este întrucîtva mecanic. Un articol dintr-o publicație de specialitate indică pentru o lecție de limbă patru etape principale după următoarea structură: a) prezentarea noilor noțiuni pe baza unui material audio-vizual bine ales; b) consolidarea acestor noțiuni prin solicitarea elevilor de a folosi noile noțiuni în fraze compuse de ei; c) crearea și fixarea automatismelor în legătură cu noile structuri gramaticale și, în sfîrșit, d) controlul cunoștințelor elevilor.

Articolul acesta mi-a sugerat ideea de a experimenta eu însumi, la lecțiile mele, o altă distribuție a orelor. Astfel, în prima oră am prezentat elevilor vocabularul necunoscut al întregului text, fără să-l mai împart în două, organizînd o conversație care a fost astfel concepută, încît să-mi dea posibilitatea să-i familiarizez și cu noile structuri gramaticale. Elevii nu au notat în cîteva decit cuvintele noi, pe care eu le scriam pe tablă pe măsura apariției lor în conversație. Le-am cerut să asculte cu atenție și să repete propozițiile și frazele formulate de mine, în care apăreau cuvintele și expresiile noi. În continuare, au răspuns la întrebări puse în scopul fixării vocabularului. Cînd mi-am dat seama că elevii și-au însușit cuvintele, le-am cerut să le folosească în alte propoziții, create de ei. Am realizat, cu aceasta, al doilea moment al lecției de limbă, acela al consolidării noilor noțiuni. Activitatea aceasta s-a desfășurat într-un ritm deosebit de viu, nici un elev nu a rămas neatent. Pentru această lecție, elevii au avut de scris propoziții în care să folosească unele din cuvintele nou învățate.

Ora a doua a început cu verificarea temei scrise. Elevii au citit propozițiile alcătuite de ei, din care o parte au fost scrise la tablă. A urmat lecția nouă: lectura model a întregului text (și partea iniția și a doua), apoi le-au lăsat de către elevi. Dată fiind munca desfășurată anterior asupra vocabularului, traducerea în întregime a textului a fost evitată, apelîndu-se numai la o traducere realizată selectiv. Conversația care a urmat a dovedit deplina înțelegere a întregului text. În cîteva minute am făcut și unele exerciții orale, pe baza structurilor gramaticale întrebuintate pe tot parcursul celor două ore.

În ora a treia, plecînd de la exercițiile orale efectuate cu elevii și de la exemplele din textul lecției, le-am prezentat problemele gramaticale, fără să insist asupra teoriei. Au urmat numeroase exerciții orale și scrise.

Am putut constata că, în condițiile arătate, capacitatea de a vorbi a elevilor se dezvoltă mai rapid, pentru că la fiecare temă se atribuie o oră întreagă pentru conversație. Vocabularul se fixează mai repede și mai sigur, întrucît poate fi repetat mai mult și în contexte variate. Profesorul are răgazul necesar pentru a insista suficient asupra îmbunătățirii pronunției elevilor. În sfîrșit, structurile gramaticale pot fi automatizate înainte de a fi cunoscute în mod teoretic, indicațiile teoretice slujind doar la consolidarea cunoștințelor respective.

Prof. I. MACĂREANU
Liceul „M. Eminescu”
Iași

Studiul eficient al unei limbi străine în școala generală, unde predarea acestor limbi are un caracter practic, este asigurat de selecționarea judicioasă a materialului lexical și gramatical atît în funcție de necesitățile însușirii active a cunoștințelor, cit și de particularitățile distinctive ale limbii materne.

Este încontestabil faptul că fiecare deprindere se formează mai ușor și se fixează mai temeinic dacă se asigură înțelegerea conștientă a celor predate. De aici decurge necesitatea comunicării unor reguli gramaticale, care introduc elementul conștient în practica limbii. Firește însă că trebuie să reducem cunoștințele de gramatică la minimum, renunțînd la teoretizări inutile. Gramatica se învață mai ales în mod practic, fiind subordonată funcției principale a limbii — de mijloc de comunicare. Rolul hotărîtor îl au aici, după părerea noastră, nu cunoștințele ce atare despre limbă, ci automatizarea deprinderilor de vorbire care se formează ca un rezultat al unei exersări sistematice și îndelungate.

Pentru ca după cîteva ani de studiere a unei limbi străine elevii să poată sustine o conversație liberă în limba respectivă, lexical, gramatica și fonetica trebuie concepute în unitatea lor, prin intermediul conversațiilor și dialogurilor. Dată fiind însemnătatea conversațiilor în însușirea practică a limbilor străine, considerăm că ele trebuie să aibă loc la fiecare lecție, precum și la repetări și îndelungate.

O contribuție însemnată la formarea și consolidarea deprinderilor de vorbire în limba străină o are comparația acesteia cu limba maternă. Firește, nu pledăm pentru o comparație înțeleasă ca un studiu paralel al elementelor structurale ale celor două limbi, ci pentru o comparație cu caracter în general implicit și numai în anumite cazuri explicit.

Comparația implicită cere o organizare a materialului care să țîna seama în gradul cel mai înalt de specific al limbii materne, fără însă a se recurge în acest scop la confruntări teoretice directe între cele două limbi. Aceasta presupune un anumit sistem de abordare — alonare și dozare a temelor de predare, precum și exerciții aplicative adecvate, de natură să asigure asimilarea construcțiilor tipice.

Comparația explicită îmbrățișează, de regulă, un număr limitat de teme și de probleme care se pretează la confruntarea directă și nemijlocită a faptelor aparținînd unor limbi diferite, accentul punîndu-se pe evidențierea deosebirilor dintre ele. În felul acesta se pot stabili o serie de reguli ce izvorăsc din deosebirile de structură și de sistem dintre cele două limbi, punîndu-se la dispoziția elevului o serie de criterii ce-l pot ajuta la folosirea corectă a unor construcții care prezintă reale dificultăți.

Să încercăm să ilustrăm cele relatate mai sus. Se știe că folosirea corectă a prepozițiilor în limbile engleză, franceză și rusă comportă greutăți pentru elevii români. Totuși ei trebuie să-și însușească aceste instrumente gramaticale, întrucît fără ele nu se pot construi nici cele mai simple propoziții.

În limba engleză, prepozițiile se prezintă ca niste morfeme postpuse verbelor, cu care alcătuiesc, în podfa aparate grafice, un tot lexical și sintactic. Diferențele prepozițiilor atășate aceluiași verb îi conferă acestuia noi sensuri. Să luăm, de exemplu, verbul to get. Postpunerea prepoziției back îi atribuie înțelesul „a se întoarce”, to get into înseamnă „a intra”, to get out — „a ieși”, to get over — a traversa, to get up — „a se scula”, „a se urca” etc.

La limba franceză, elevii sînt puși uneori în situația să găsească echivalente în limba română ale unor prepoziții cu caracter idiomatice, fără să mai vorbim de cazul cînd în limba română se întrebuintează o prepoziție, iar în franceză ea poate foarte bine lipsi (de exemplu, „a locui la Arad” — habiter Arad).

În ceea ce privește studiul limbii ruse, este de menționat faptul că sfera valorilor unei prepoziții românești este acoperită de mai multe prepoziții rusești, sau invers. Astfel, prepoziția românești la îi corespund în limba rusă patru prepoziții: u, k, v, na, iar prepoziția rusească po are ca echivalent în limba română prepozițiile pe, după, prin, la, în.

Profesorul este chemat să folosească în mod corespunzător comparația implicită sau cea explicită în funcție de temă, de etapa de predare a limbii străine respective, precum și de nivelul de pregătire al elevilor. El trebuie să-și reprezinte clar raporturile dintre sistemul limbii pe care o predă și cel al limbii române pentru a transforma lecțiile într-un studiu paralel a două limbi, punctat cu digresțiuni savante fără însemnătate practică, ci pentru a-și organiza în mod corespunzător predarea, pentru a selecționa și repartiza în modul cel mai rațional materialul de studiat, pentru a alcătui un sistem de exerciții de o cit mai mare eficiență, contribuind în felul acesta la îmbunătățirea predării limbilor străine în școala de cultură generală.

Asistent univ. A. HIRLEAȘU
Asistent univ. H. VRABIE

În zilele vacanței de iarnă

S-a încheiat primul trimestru, a sosit vacanța de iarnă. Pretutindeni s-au pregătit pentru elevii numeroase acțiuni atrăgătoare, reconfortante — serbări, concursuri sportive, șezători, excursii etc.

În vacanța de iarnă unii învățători și profesori și-au luat concediul. Parte din ei, beneficiind de biletele de tratament și odihnă distribuite în această perioadă de comitetele sindicatelor, își vor petrece zilele de concediu în stațiunile de munte, îngrijindu-și sănătatea, făcând sport, participând la excursii. O altă categorie de oameni ai școlii își petrec concediul în mijlocul familiei, alături de cei dragi, în tovărășia cârților preferate, participând la spectacole și concerte, vizionând muzee și expoziții etc. Cei mai mulți dintre educatori rămân însă în activitate, lucrând cu același devotament și cu aceeași pasiune ca și în timpul anului școlar.

Și în perioada vacanței de iarnă în fața organelor și organizațiilor sindicale din școli se ridică sarcini importante, probleme specifice.

O împărțire chibzuită a sarcinilor, o judicioasă folosire a prețiosului nostru timp

Comitetele sindicatelor din învățământ și birourile grupelor sindicale sînt chemate să sprijine în mod efectiv eforturile depuse de conducerea școlilor, de consilierii pe școală ale Organizației pionierilor și ale comitetelor U.T.C. în vederea alcătuirii unor programe deosebit de interesante și atrăgătoare pentru vacanța elevilor și pentru tradiționalele serbări ale pomului de iarnă. Organizațiile sindicale au datoria să mobilizeze întregul colectiv al cadrelor didactice la realizarea acestor programe. Este necesar să se asigure o judicioasă repartizare a sarcinilor, pentru a se evita situațiile în care tot greul cade numai pe umerii citorva, în care unii oameni — de obicei aceiași — sînt încărcăți de dimineață pînă seara pregătind formațiile artistice, confecționind costume, însoțind pe copii la spectacole etc., în timp ce alții, sub diferite prețuri de aranjare pe la școală și, deoarece nu li s-a încredințat nici o sarcină anume, privesc pasivi la strădania celorlalți. Împărțirea chibzuită a sarcinilor, participarea unanimă la îndeplinirea lor va face munca mai ușoară, va înlesni posibilitatea folosirii tuturor forțelor.

Se întinsec uneori și cazuri cînd cadrele didactice sînt obligate să stea la școală zile întregi deși nu au nimic concret, nimic precis de făcut. Altfel îi se cere să îndeplinească diferite munci — așa-zise administrative — care nu sînt de competența lor. Este, credem, mult mai în folosul învățămîntului ca în timpul vacanței profesorii și învățătorii să se pună la punct cu informația „la zi” în specialitatea lor, să consulte literatura pedagogică, să acumuleze noi cunoștințe. Timpul este un lucru extrem de prețios. El trebuie bine drămuț și niciodată irosit pe nimicuri. Cei care împart sarcinile să nu uite că locul de muncă al pedagogului nu este nu-

mai în școală, ci și la masa de lucru de acasă, în bibliotecă, în instituțiile de cultură și artă.

În sfîrșit, trebuie avut în vedere faptul că, pe lângă timpul de muncă, omul are nevoie de timp pentru destindere, pentru reconfortare intelectuală, pentru odihnă eficientă. Este un drept de mult cîștigat și sindicatele sînt datorate să preîntîmpine sau să combată unele abuzuri în această privință.

E vremea unei bogate activități culturale-educative

Toldeaua perioada de iarnă, și în mod special perioada care corespunde vacanței, este bogată în activități culturale-artistice. La școli, așezămîntele culturale se străduiesc să folosească din plin acest timp propice pentru organizarea unor acțiuni de masă. Alături de celelalte categorii de intelectuali, profesorii și învățătorii sînt animatorii principali ai acestor nobile munci, prezentați în toate sectoarele ei: propagandă prin conferințe, răspîndirea cărții, pregătirea formațiilor artistice etc. Este un lucru cunoscut, a precizat, o activitate obștească răspîndită prin mari satisfacții sufletești.

Căutînd să-și îndeplinească cât mai bine sarcinile din domeniul muncii culturale de masă, cadrele didactice își aduc contribuția la așezarea acestei munci pe baze mai temeinice, mai științifice, fac eforturi de înlăturare a formalismului care s-a manifestat în practica organizării unor acțiuni. Este foarte necesar ca organele sindicale să stimuleze activitatea culturală a cadrelor didactice în afara școlii, să contribuie la sporirea eficienței sale educative.

Dar cadrele didactice nu vin în contact cu instituțiile culturale ale orașului sau satului numai în calitate de transmițători de valori culturale, ci și ca receptori. Există unele păreră că profesorul calcă pragul unui așezămînt cultural numai pentru a instrui pe alții, pentru a-i educa. Este adevărat că el face acest lucru în primul rînd. Dar profesorul este dornic să-și lărgască și propriul său orizont cultural,

Instruirea organizatorilor grupelor sindicale din școlile sătești

Pe linia sarcinilor trasate de Congresul Sindicatelor din Republica Socialistă România, Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură organizează în perioada vacanței de iarnă, în toate raioanele din țară, instruirea organizatorilor grupelor sindicale din școlile sătești. În

să-și îmbogățească nu numai pregătirea profesională, ci și bagajul de cunoștințe în cele mai variate domenii. În multe locuri ei este primul cititor al bibliotecii, cel mai frecvent auditor al concertelor, al conferințelor etc. Organizațiile sindicale au datoria să vină în întîmpinarea acestor cerințe ale cadrelor didactice organizînd o bogată activitate cultural-educativă pentru membrii lor.

În perioada cînd elevii se află în vacanță există cele mai bune condiții pentru organizarea unei asemenea activități. Acum se poate mobiliza mai ușor întregul colectiv la acțiuni culturale. Să nu se creadă că pîdăm pentru multe acțiuni de acest fel. Subliniem însă necesitatea ca ele să fie interesante, la obiect, să dezbătă probleme esențiale, contemporane.

După o perioadă de muncă intensă, de solicitări mari, așa cum a fost perioada trimestrului I, cel mai lung trimestru al anului școlar, se așteaptă de la organizația sindicală să organizeze pentru învățători, profesori și unele acțiuni distractive, reconfortante, plăcute, care să răspundă exigențelor unor intelectuali de gust și de înțuit, cum sînt pedagogii zilelor noastre. Orice inițiativă bine gândită, ingenioasă, de divertisment, de destindere — începînd de la o simplă plimbare, de la vizionarea unor spectacole și pînă la o excursie — are un bun efect educativ, contribuie la crearea unei atmosfere sincere de colegialitate, prielnicie unei munci rodnice.

Pentru multe colective didactice organizarea în comun a revellonului a devenit o tradiție. Aceasta, de asemenea, este în primul rînd o îndatorire a sindicatului. Bine organizat, revellonul va rămîne întipărit în memoria fiecărui membru de sindicat ca o plăcută și neștersă amintire.

În zilele vacanței de iarnă ne așteaptă o interesantă activitate, bogată în conținut și promițătoare de bune rezultate. Este în puterea organelor și organizațiilor sindicale ca ea să se desfășoare așa cum și-au dorit-o.

MARIOARA GH. DUMITRESCU membră a Biroului Executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură

decembrie 1966 vor avea loc asemenea instruirii în regiunile Argeș, Banat, Bravos, București, Cluj, Crișana, Dobrogea, Galați, Hunedoara, Iași, Mureș Autonom, Măgaria, Oltenia și Ploiești, iar între 3-9 ianuarie 1967 în regiunile Bacău, Maramureș și Suceava.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

IN ATENȚIA CADRELOR DIDACTICE ÎNSCRISE LA GRADUL II ȘI A EDUCATOARELOR DIN GRĂDINIȚELE SEZONIERE ÎNSCRISE LA DEFINITIVAT

Examenele de gradul II pentru educatoare, învățători și profesori și examenele de definitivare pentru educatoarele din grădinițele sezoniere, organizate de institutele de perfecționare a cadrelor didactice, se vor desfășura între 4-9 IANUARIE 1967.

Învățătorii din regiunea Oltenia înscriși la examenul de gradul II vor da acest examen în orașul Craiova.

Colocvii

DESPRE ȘCOALA, FAMILIE ȘI SOCIETATE. NR. 5, noiembrie 1965

In cuprins:

PROF. UNIV. ȘTEFAN PASCU:

Colegii și academiile în Țările Române în evul mediu

LECTOR UNIV. ION I. MAIER:

Adevărata împlinire socială a fiecărui dintre noi

PROF. EMERIT DR. C. STANCA:

Cînd cerințele naturii sînt nesocotite

PROF. DR. DOCENT STANCIU STOIAN:

„Sub lege libertas”

N. VALMARU:

Tinerii și vîrstnicii în oglindă paralele

CONF. O. SAFRAN:

Bunele intenții în activitatea educativă a părinților

EMIL VERZEA:

Familia, prima școală

AL. CORNESCU:

În afara programelor școlare

TUDOR GERMAN:

Dezvoltarea gîndirii abstracte a copilului

ZORINA REGMAN:

Ne vorbesc elevii unui liceu de arte plastice

PAUL B. MARIAN:

Cu Herve Bazin despre: paternitate, familie, educația copiilor, emanciparea femeii

ION DODU BALAN:

Percepșicului la 75 de ani

DR. E. SOLCANESCU:

Deprinderile igienice la copii

SÜTÖ ANDRÁS:

Rînduri pentru o creație de măr.

VALERIU RAPEANU:

Literatura și educația

EDGAR ELIAN:

Glasiul scriitorilor

TIBERIU TRUTER:

Educația sanitară, educația sexuală și educația pentru viața familială

Primele manuale pentru ambliopi

C o expresie a griji de care se bucură toți copiii în patria noastră, au fost înființate, la București și la Timișoara, două școli în care elevii slabvăzătorii (ambliopi) sînt instruiți cu ajutorul unor procedee didactice adecvate. După alcătuirea unor planuri de învățămînt, programe școlare și îndicații metodice fiind întinse cu sarcina didactică și recuperatorie ale acestor școli, în ultimul an s-a trecut la redactarea primelor manuale pentru elevii ambliopi. Apariția, în toamna aceasta, a abecedarului și a manualelor de aritmetică și limba română pentru clasa I oferă profesorilor care predau la această clasă în școlile de ambliopi condiții pentru a ridica nivelul muncii didactice.

Cele trei manuale apărute pînă acum la noi sînt rodul unor cercetări științifice în cadrul cărora au fost conturate unele cerințe psihologice și oftalmologice, unele particularități ale însușirii citit-scrișului și aritmeticii în condițiile vederii slabe. Manualele au un caracter experimental, urmîndu-se verificarea practică a concluziilor cercetărilor anterioare și verificarea mai multor ipoteze metodice; ele reprezintă numai o etapă pe calea găsirii celor mai bune mijloace de muncă pedagogică.

Un element specific celor trei manuale este trecerea foarte gradată, conform cerințelor protecției și educației vizuale, spre caractere grafice de dimensiuni tot mai reduse, după cum sînt reduse treptat și distanțele dintre rînduri, dintre cuvinte, dintre litere. Lungimea rîndurilor, numărul de rînduri pe o pagină, enloarea hirtiei și alte probleme asemănătoare au fost rezolvate cu ajutorul specialiștilor, întîlnindu-se și unele cercetări făcute pe plan mondial.

Abecedarul, după un lung șir de imagini care au menirea de a-i pregăti pe elevii pentru perceperea literelor de tipar, trece la prezentarea literelor a căror formă poate fi mai ușor percepută (fîntînă, scama și a ordinea cea mai adecvată sub aspect fonetic. Caracterele literelor de mină au fost mult simplificat, ajungîndu-se la o formă care vizează rapiditatea, continuitatea și efortul vizual minim în scriere. Manualul de aritmetică îi este anexat un bogat material didactic ajutător, care ușurează efectuarea exercițiilor.

Conținutul ilustrațiilor și mal ales conținutul textelor din abecedar, precum și al problemelor din manualul de aritmetică, ține seama de necesitatea dezvoltării volumului de reprezentări ale elevilor, consolidarea suportului senzorial și logic al gîndirii și vorbirii lor. Autorii abecedarului și manualului de limba română — N. Gheorghe și M. Ștefan — precum și al manualului de aritmetică — E. Ștefan și M. Caraman — au căutat să redea, în forma simplă care se impune, viața copiilor în școală, în orele de clasă, în recreație, în internat, la muncă, la plimbare etc., contribuind la cunoașterea de către copii a mediului înconjurător. Se vădește efortul autorilor de a evita didacticismul uscat. Orizontul este larg și treptat și dincolo de zidurile școlii, ogîndind viața peisajului, munca în uzine, pe șantiere, pe ogoare aspectul noi al orașelor și satelor noastre.

Realizare demnă de prețuit a pedagogiei noastre speciale, aceste prime manuale își aduc contribuția

CĂRȚI CĂRȚI

la munca instructiv-educativă și recuperatorie cu elevii ambliopi.

Prof. MARGARETA GEORGESCU

În același timp el a fost preocupat de principalele probleme politice, economice și sociale ale epocii.

Samuil Micu - Scrieri filozofice

Apariția în Editura științifică a acestui volum, care cuprinde scrieri inedite ale lui Samuil Micu se înscrie pe linia publicării lucrărilor marilor înaintași ai filozofiei românești. Scrierile sînt în evidență preocupările filozofice ale lui S. Micu în condițiile social-politice și culturale ale epocii, punînd în lumină aportul deosebit adus de autor la istoriografia noastră culturală, la crearea unei terminologii și a unei literaturi filozofice în limba română.

Studiul introductiv întregeste volumul, evidențiind importanța operelor pentru dezvoltarea gîndirii filozofice românești, implicațiile ei social-politice și etice. Este expusă documentat biografia lui Samuil Micu, apellîndu-se la izvoare și la documente, manuscrise de natură științifică și literară, pînă la cele obscure sau necunoscute.

STEPHAN LUDWIG ROTH

Introducere în psihologia socială

În Editura științifică a apărut de curînd lucrarea „Introducere în psihologia socială” de M. Rălea și T. Herseni.

Examinînd preocupările de psihologie socială ale lui Marx, Engels și Lenin și desprînzînd tezele me-

Stephan Ludwig Roth

Editura științifică publică, sub redacția lui Carol Gölner, o lucrare menită să facă cunoscută viața și opera unuia dintre cei mai reprezentativi intelectuali participanți la revoluția din 1848 din Ardeal. Volumul, care este o ediție bilingvă, cuprinde extrase autentice din principalele lucrări ale acestui luptător pentru dreptate socială, gînditor și pedagog umanist. Colaborator deosebit de apreciat la Yverdon, al lui J. H. Pestalozzi, Stephan Ludwig Roth a fost un înflăcărat popularizator și continuator al ideilor inovatoare în materie de învățămînt ale pedagogului elvețian.

INTRODUCERE ÎN PSIHLOGIA SOCIALĂ

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

Analiza trimestrială a activității școlare

sării ulterioare pe un plan superior.

Afirmăm mai sus că trebuie luate în considerare și notele. Ceea ce este important în domeniul lor nu este simpla constatare a unor valori ci stabilirea cauzelor care au determinat aceste valori, expresia lor exponențială, evoluția lor. Asemenea valori ascendente (5—7—9), descendente (10—6—4), fluctuante (4—9—4, sau 9—8—8—3, sau 6—2—10), uniforme (5—5—5) înregistrate în primul trimestru trebuie interpretate în funcție de specificul obiectului, de dificultățile capitolului, ale temei, ca și în funcție de modul de predare, de raportul dintre subiectiv și obiectiv în notare, de modul de reacție ale elevului, de scara fluctuațiilor înfîptătoare sau permanente, de factorii externi, de condițiile fortuite, speciale.

Pentru înlăturarea lipsurilor semnificate în analiza trimestrială trebuie stabilite măsuri cu un caracter cât mai eficient. Se constată, de exemplu, că în a anume clasă, în un anume obiect elevii nu au manifestat în cursul primului trimestru suficient interes pentru lecții. Observațiile directorului conduc la concluzia că pasivitatea elevilor a fost determinată de o înțelegere greșită a personalității elevului, considerat doar ca fiind obligat să recapituleze și să memoreze ceea ce spune profesorul sau ceea ce scrie în manual. În fața unei astfel de situații trebuie lămurite sarcinile legate de dezvoltarea capacității creatoare a elevului, de rolul activ pe care trebuie să-l aibă el în procesul însușirii cunoștințelor. Pentru că elevul poate fi creator nu numai cînd face, de exemplu, o compunere liberă sau după temă, dar și prin gîndirea sa critică, prin legăturile noi pe care le stabilește între noțiuni, situații etc. Și nu ne vom opri desigur numai la lămurirea acestor aspecte ci vom trece și mai departe, la sta-

bilirea soluțiilor; indicarea unor procedee de predare care să antreneze participarea activă a elevilor la lecții, a unor teme scurte care să se rezolve individual în clasă etc.

Recapitulînd, direcțiile pe care este bine să le cuprîndă darea de seamă pe primul trimestru sînt: modul cum au fost rezolvate problemele material-didactice și eficiența lor pentru activitatea instructiv-educativă; asigurarea caracterului formativ al învățămîntului prin predarea sistematică și integrată a cunoștințelor, prin educarea forțelor intelectuale, a trăsăturilor de caracter, a sentimentelor etc. (analiza în această direcție se realizează avîndu-se în vedere, de fiecare dată, ceea ce este mai important, mai tipic, în aspectele pozitive și negative); calitatea cunoștințelor, precipeorii și deprinderilor elevilor pe grupe de clase; aportul muncii metodice individuale și colective la realizarea sarcinilor instructiv-educative (ce aduc ele eficient și concret și ce constituie un balast care trebuie înlăturat imediat). Se pot pune în discuția colectivă, firește, și alte aspecte, în funcție de situația concretă a unei școli sau a alteia. Menționăm că, după părerea noastră, analiza activității diferitelor servicii extradidactice din școală și a acțiunilor administrative-pedagogice poate constitui obiectul unei dări de seamă separate, scurte și concrete.

Analiza trimestrială se va încheia desigur cu sarcini, măsuri și linii de perspectivă precise, foarte clare și amănunțit enunțate, în vederea desfășurării cu mai mare eficiență a activității pe trimestrele următoare.

Credem că este bine ca înainte de a se încheia ședinta de analiză să se menționeze cadrele didactice care s-au distins în mod special în cursul trimestrului, arătîndu-se în mod concret în ce au constatat meri-

tele lor. În acest fel elementul de vîrstă se accentuează.

Atmosfera în care se desfășoară aprecierea și valorificarea activităților trebuie să imprimare colectivului de educatori ținută științifică,

Carnet de note

didactică din ultimile zile ale trimestrului au constituit-o pregătirea pentru analiza activității desfășurate în decursul lui. După cum ne informează prof. Veronica Morărașu, directoroarea Adunicii la Școala generală nr. 1, analiza care va avea loc la această școală va trata problemele pregătirii elevilor în relație cu disciplina accesora. Raționamentul a fost următorul: elevii nedisciplinai sînt și slabii învățătorii, deci indisciplinarea constituie una din cauze — o cauză esențială — a îndeplinirii superficiale sau a neîndeplinirii obligărilor privind însușirea cunoștințelor. Relația nu se pare posibilă, după cum nu se pare posibil și ca ea să conducă la concluzii științifice valabile. Aceasta cu atât mai mult cu cit se ia în considerație și un studiu privind problemele disciplinei elevilor, executat de comisia diriginților de-a lungul întregului trimestru.

Ne-am pus, totuși, cîteva întrebări. Mai întîi — una în legătură cu modul în care se va desfășura analiza. Ce măsuri s-au luat pentru ca această analiză să fie operativă, interesantă și eficientă, să-i ajute concret pe profesori în munca lor și nu să repete lucrurile binecunoscute, din care nimeni nu se va alege cu nimic sau cu prea puțin? Apoi, și-au propus oare conducerea școlii și colectivul didactic să afle cauza cauzei — cauza indisciplinării care, la rîndul ei, este cauza nepregătirii, sau analiza va fi strict constativă? Și, în sfîrșit, își vor găsi loc în cadrul acestei analize și alte aspecte importante ale activității didactice, sau vor fi cu totul ignorate? Cînd am discutat cu tovarășa

ci doar o remanieră momentană a formelor ei, subordonate aceluiași scop — educația. Remanierarea următoare doar să determine îndeplinirea dezerderatelor educative, a cordînd prioritate recreării elevilor.

Dar să trecem la fapte. Ce înseamnă concret, pentru elevii respectivilor licee, vacanța? Mai întîi, un întreg program distractiv alcătuit de școală. Participarea la acest program are un caracter obligatoriu? Ne răspunde tot profesorul Ion Bonta.

— Nu. Am căutat să alegem forme de activitate care să-i atragă pe elevii prin ele însele. Altfel, acestea ar fi pînă la urmă de ceea ce ar trebui să fie adevăratul lor conținut.

De asemenea o idee justă. Dar să mergem și să vedem care sînt aceste forme. Să le evaluăm pe rînd, în ordinea în care ne-au fost prezentate. Mai întîi, pe vremea vacanței, la dispoziția elevilor va sta clubul școlar, deschis de trei ori pe săptămîna. Clubul dispune de materiale sportive și distractive. În zilele vacanței profesorii, prezenți printre elevi, vor organiza întreceri sportive.

Dezbaterile din cercurile pedagogice

Departele de noi gîndul de a propune transformarea fiecărui școli într-un laborator de experimente pedagogice, iar a cercurilor pedagogice în foruri care au sarcina exclusivă de a trage concluzii pe marginea acestor experimente, neglijînd înarmarea cadrelor didactice în vederea realizării telurilor muncii didactice. Este însă necesar, în condițiile în care nu se impune să transmitem cunoștințe rigurose științifice care să țină seama de dezvoltarea ace-

ci doar o remanieră momentană a formelor ei, subordonate aceluiași scop — educația. Remanierarea următoare doar să determine îndeplinirea dezerderatelor educative, a cordînd prioritate recreării elevilor.

Dar să trecem la fapte. Ce înseamnă concret, pentru elevii respectivilor licee, vacanța? Mai întîi, un întreg program distractiv alcătuit de școală. Participarea la acest program are un caracter obligatoriu? Ne răspunde tot profesorul Ion Bonta.

— Nu. Am căutat să alegem forme de activitate care să-i atragă pe elevii prin ele însele. Altfel, acestea ar fi pînă la urmă de ceea ce ar trebui să fie adevăratul lor conținut.

De asemenea o idee justă. Dar să mergem și să vedem care sînt aceste forme. Să le evaluăm pe rînd, în ordinea în care ne-au fost prezentate. Mai întîi, pe vremea vacanței, la dispoziția elevilor va sta clubul școlar, deschis de trei ori pe săptămîna. Clubul dispune de materiale sportive și distractive. În zilele vacanței profesorii, prezenți printre elevi, vor organiza întreceri sportive.

Alteceva? O excursie la Cheile Turzii. Foarte atrăgătoare și pentru cei care le-au văzut și pentru cei care nu le-au văzut. Natură plimbare, peisaj inedit. Alături de elevi, profesorii care pot să le satisfacă dorința de a afla noătăți despre locurile pe unde trec.

Și altele? Repetițiile echipei de teatru a școlii cu „Ficicle” de Sîndona Drăgușan (mă rog, distracție și nu prea, dar în orice caz, numai pentru echipă). Biblioteca deschisă în permanență. (Sperdîm că se întîmplă și în timpul cursurilor. Dacă prilejul vacanței a adus cîteva cărți noi după care așteargă copiii, cu atât mai bine). Audiiți la radio și televiziune (binevenite pentru cei care nu dispun de ele la domiciliu), vizionări de spectacole și filme.

Ce este, e bine. Totul depinde, acum, de modul cum se vor desfășura activitățile planificate. Dacă ele vor fi conforme dezerderatului formulat de director, răspunzînd preferințelor diferite ale elevilor, atunci firește colectivul didactic al școlii va dobindi nota maximă.

Școlile sînt în vacanță. Un răgaz reconfortant pentru toți, după care, cu puteri sporite, se va trece la o nouă etapă a muncii.

tindeni. Este adevărat că multe dintre problemele discutate în cercurile pedagogice sînt moderne, însă modul de abordare a acestora este de multe ori depășit. Se discută foarte puțin în cercuri despre probleme ca dezvoltarea creativității gîndirii prin procesul de învățămînt, despre rolul modelului în sporirea accesibilității cunoștințelor etc., ceea ce dovedește mai ales o insuficiență informație și documentare. În această direcție se cer desigur și măsuri pe plan central: crearea unor biblioteci documentare la nivel regional, examinarea actualității, varietății tematice și a titrajelor publicațiilor și lucrărilor pedagogice etc. Nu este însă puțin adevărat că nu sînt încă folosite așa cum trebuie posibilitățile de informare existente la ora actuală. În această direcție trebuie să se îndrepte mai mult, credem, eforturile cercurilor pedagogice.

Pentru a asigura dezbaterile problemelor de învățămînt într-un spirit științific cercurile pedagogice pot relua, pentru aprofundarea lor, unele teme dezbătute la sesiunile științifice care se referă la perfecționarea programelor, a manualelor, a metodelor de predare, îmbinînd aceste discuții cu informații efectuate de către specialiști — cadre didactice din instituțiile de învățămînt superior și din instituțiile de perfecționare, cercetători științifici etc. Aceste informații ar trebui să se refere, în actuala etapă, la planificarea activității de cercetare științifică, la metodele de cercetare și de interpretare a rezultatelor etc. Desigur, temele pe care le enunțăm aici nu au caracterul unui sumar, ci sînt simple sugestii pe care le-am recoltat, de altfel, din masă.